

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ח כסלו תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים כג | דף הכולל: שבת קכח.
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד תחילת סימן תקל"ט.
מוסר: אהבת חסד - אבל כמו ששלושה הללו' עד פרק כ"ד.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ואמר החכם' עד שער הרצון 'ארבע שמיעות הם'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

האברך הכריז בכולל: "מי שרוצה ברכה, שיבוא אלי" | הסגולה המיוחדת בנר רביעי של חנוכה | "התקרבונו בשקט לחלון של הצריף, וזה מה שראינו..." | למי הורה מרן הגרש"ז אוירבאך זצ"ל להדליק נר חנוכה בפנס? | "אני פוחד מהמבחן", אמר מרן הגר"ח שליט"א | 2039

יהלומים מגדולי ישראל

**"אני יודע שיום אחד יגיע היום ויעשו לי את
המבחן... כדי שאוכל לעמוד במבחן ביום שזה
יגיע, אני כל הזמן חוזר וחוזר שלא אשכח"**

Yaacov Cohen Flash90

**תיאורים מרטיטים מכלי ראשון על יראת השמים העצומה של גדולי ישראל | "בקודש פנימה"
- הגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א רב קהילת 'שונה הלכות' בני ברק**

כבר היה בן 52 ואורו זרח בעולם כולו.
הסתכלתי בספרו של רבינו שליט"א 'שיח השדה', יש ארחות
חיים להרא"ש שמביא מדרש אגדת בראשית ובו כתוב בזה הלשון:
"אין לך דבר יותר חביב ממי שירא מהקב"ה."

אחרי מה שראיתי בליל שבת קודש עם המשפט הנפלא של
רבינו שליט"א, חשבתי שמן הראוי לייחד את המאמר על נושא
יראת שמים. הרה"ג רבי אברהם ישעיהו אפשטיין שליט"א ונכדו
הרה"ג ר' יעקב ישראל קניבסקי שליט"א, אמרו לי שכמה פעמים
אנשים באו לרבינו שליט"א וביקשו ברכה על יראת שמים ואמר
להם: "זה גם אני צריך".

בנו, הגאון רבי יצחק שאול שליט"א, סיפר לי כמה דברים
נפלאים שאוזן טרם שמעתם:
השבוע היה כאן דבר נפלא. רבינו שליט"א במשך הלילות

בליל שבת האחרון [-פר' וישלח] בשעה אחת בלילה, התעורר
רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א ואמר להבה"ח ישראל אוהיון,
ששהה בביתו, "אני רוצה לקום ללמוד, זה ביטול תורה".
והסביר רבינו שליט"א מדוע זה ביטול תורה: "גם במיטה אני
לומד כל הזמן, חשבתי שאני אסיים את הש"ס, עכשיו ואני רואה
שאני לא מצליח". ציטוט נורא, מהמקור, אלו היו מילות קדשו של
רבינו שליט"א.

לאחר מכן, מרן שליט"א הניח עליו את ידו בחיבה ואמר לו:
"תבקש מהקב"ה שיהיה לך יראת שמים כי אם יש יראת שמים
הכל טוב".

ואכן, רבים שואלים את רבינו שליט"א בקבלות קהל כיצד
להגיע ליראת שמים ורבינו שליט"א אומר, "על ידי תפילה".

במאמר המוסגר, ישנו את הסיפור הידוע ממרן הסטייפלער
זיע"א, שאמר למישהו, "עד היום אני מתפלל על חיים שלי
שתהיה לו יראת שמים", וזאת כאשר יבלחט"א רבינו שליט"א

לא היה לו קל לרבינו שליט"א ללכת מרחק רב ברגל, אך רבינו שליט"א טרח ללכת עד מקום מגוריו של אותו יהודי ת"ח, עלה לביתו, ביקש סליחתו ואמר שהדבר לא קשור אליו כלל. אותו ת"ח אמר מיד שברור שאין לו שום טענה ח"ו והחל מיד לדבר עם רבינו שליט"א בלימוד.

לאחר מכן אמר רבינו שליט"א לבנו: "יש אנשים ששומרים טינה בלב שנים רבות, אתה יודע על מי זה כתוב, בנביא בעמוס 'ועברתו שמרה נצח', אבל מאז שאני בחור בישיבה אין דבר כזה אצלי, גם אם היה איזה משהו באותו יום כבר הייתי הולך להגיד שאני מוחל, לא שמרתי את זה בכלל".

רבינו שליט"א מקיים את כל השולחן ערוך, אין סעיף קטן אחד שאינו מקיים עם יראת השמים המופלגת שלו. כיצד ניתן להסביר את הרועג השורה עליו כשהוא אף מרגיע את כולם. חז"ל מביאים משל נפלא שכאשר אדם רואה זאב הפחד שאוחזו כה גדול שהוא מבליע את הפחדים הקטנים. רבינו שליט"א מזכיר תמיד את החז"ל הזה, את הפחד הגדול מהקב"ה שהחסיד חובת הלבבות היה אומר שמעביר את הפחד מדברים אחרים. הפחד הגדול מהקב"ה מביא לכך שאין לו פחד מדברים אחרים.

אני יכול להעיד שראיתי כמה פעמים אנשים שבאים לרבינו שליט"א על פחדים שונים, היה פעם חתן שאמר שמפחד להתחתן. אמר לו רבינו שליט"א, "ממצוות אתה פוחד? מעבירה צריך לפחד". המושג פחד צריך להיות רק מחטאים, כפי שרבינו שליט"א כתב בספרו "ארחות יושר" בפרק פחד: כתוב בפסוק "פחדו בציון חטאים", פחד צריך להיות מעבירות בלבד.

סיפר לי נכדו של רבן של ישראל מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, יבדל"ח הגאון רבי נח שטיינמן שליט"א, שהיה אצל רבינו זצוק"ל בביתו ביום הכיפורים באחת השנים האחרונות, ולפנות בוקר הבחין שרבינו זצוק"ל מתהפך על מיטתו מצד לצד ללא מנוחה. הוא ניגש לרבינו ושאל מה מטריד את מנוחתו. אמר לו רבינו זצוק"ל: "כתוב עיצומו של יום מכפר, זה עלות השחר, וככל שמתקרב עלות השחר אני מתמלא במתח האם אזכה לכפרה או לא, והמתח הזה לא נותן לי להירגע!". עוד סיפר לי הגאון רבי ישראל פרוכטר שליט"א, ר"מ בישיבת 'קרית מלך', אשר היה שוהה בתורניות במוצאי שבתות אצל רבינו זצ"ל במשך כל הלילה, והייתי זוכה להחליפו לפנות בוקר. לילה אחד הבחין שרבינו לא מצליח להירדם. ניגש ושאל: "מה מטריד את זיידע?"

אמר לו רבינו זצוק"ל במילים הנוראות האלו: "אני כל הזמן חושב על המבחן שהולך להיות לי ואני פוחד אם אעמוד במבחן הזה, מהפחד הזה אני לא מצליח להירדם!"

כשישן, ואני יכול להעיד שגם במנוחת היום, שמעתי אותו אומר: "עכשיו סיימתי ביכורים". כעבור זמן קצר של מנוחה שמעתי לפתע שאומר: "עכשיו אני אוחז במסכת פלוני", וכך מדי פעם חולף על פני המסכתות ואומר את המסכתות שסיים עתה והיכן אוחז.

ביום חמישי בשבוע שעבר, כשהגיע בנו הגאון רבי אברהם ישעיהו שליט"א, אמר לו רבינו שליט"א: "היום ב"ה הצלחתי לסיים את הש"ס".

הכל מדובר בזמנים של בני וביני, מלבד סדרי לימודיו וחובותיו הקבועים במשך כל היום והלילה. הוסיף רבינו שליט"א ואמר: "אני רוצה לסיים את הש"ס לפחות אלף פעמים".

הגאון רבי יצחק שאול שליט"א, שאל את אביו: "אבא, תסביר לי מה זה אלף פעם". אמר לו רבינו שליט"א משפט מבהיל: "אני יודע שיום אחד יגיע היום ויעשו לי את המבחן, כדי שאוכל לעמוד במבחן ביום שזה יגיע, אני כל הזמן חוזר וחוזר כדי שלא אשכח". פחד פחדים!

אמר לי הגאון רבי יצחק שאול שליט"א, עכשיו אגלה לך משהו שעד היום לא גיליתי:

בשנים האחרונות רבינו הרגיש שהזקנה גוברת עליו ואמר לי: "אני מרגיש שבבלי יש לי גירסא דינקותא, למדתי טוב את הש"ס מאז שאני צעיר מאוד מאוד ב"ה ואני חוזר וזוכר. בירושלמי שחסר לי בגירסא דינקותא, לא כמו הבבלי, כמה שאני חוזר אני מרגיש שאני לא מספיק זוכר. אני רוצה לקבוע אתך חברותא בירושלמי". וכך מידי לילה הסתגר רבינו שליט"א בחדר לימודו עם בנו הגאון רבי יצחק שאול שליט"א ולמדו ירושלמי כסדר כשעה ומחצה, בלא קשר לשאר לימודיו הרבים הקבועים. רבינו שליט"א היה קורא ומסביר את הירושלמי, לראות שבאמת זוכר.

"עד שאבא לא עבר על כל הירושלמי וראה שזוכר הכל ומסביר הכל כמו שצריך, לא נרגע. רק כשסיים נרגע וגם אז אמר לי, 'אני פוחד מהיום שיהיה מבחן ואני רוצה לזכור'".

עוד סיפר הגאון רבי יצחק שאול שליט"א: כבר לפני שנים רבות, ותיקי המתפללים בביהמ"ד לדרמן זוכרים, לאחר שרבינו שליט"א היה עולה לתורה ערך סיבוב בביהמ"ד בדרכו למקומו. במהלך הזמן שנהיה יותר קשה ערך את הסיבוב סביב לבימה. אנשים שישבו שם פינו מקומם לרבינו שליט"א שיוכל לעבור והתיישבו בחזרה.

אירע פעם ויהודי תלמיד חכם שישב שם חש פגיעה כשהעירו לו לקום לרגע. רבינו שליט"א עבר כהרגלו ונראה היה שלא שם לב כלל למתרחש.

בשבת אחר הצהרים קרא רבינו שליט"א לבנו הגאון רבי יצחק שאול שליט"א ואמר, אני רוצה שתבוא איתי למקום עכשיו. כבר

דף אחרי דף אחרי דף עד שהבחין שאכן בקיא בתלמודו, ואז שרה עליו רוגע ונרדם.

יהיו הדברים לעילוי נשמתו הטהורה.

(מגזין 'במה' 118)

אמר הרב פרוכטר שליט"א לרבינו: "יש לי עצה, היכן אוהו כעת רבינו בלימודו?" אמר לו רבינו זצוק"ל: "מסכת בבא קמא בדף פלוני". הרב פרוכטר שליט"א החל לקרוא היכן שרבינו אחז בלימודו ומיד החל רבינו זצוק"ל לומר את כל הגמרא וכל התוס'

בעניינא דיומא - חנוכה

"זכורני שכן הורה מרן הגרש"ז זצ"ל לחברי בישיבת 'קול תורה', שטס לאוסטרליה בחנוכה, שידליק בפנסים קטנטנים במטוס, כמובן בלי ברכה, רק לפרסם הנס"

במה מדליקין ובמה אין מדליקין - תקצירי הלכות מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

החשמל אינו מכלה את הפתילה, ולכן אינו דומה להדלקת המקדש. ב. בהדלקה בחשמל אין דבר "הכלה", כמו השמן של ביהמ"ק שהיה שמן מתכלה, והנס היה שלא כלה. כמו כן, אין בזמן ההדלקה עדיין את כל השיעור להדלקת חצי שעה (דעת מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל בספרו "מאורי אש"). ג. מנורת המקדש נדלקה על ידי אדם ולא על ידי 'מכונה'. ד. נורת החשמל שבתוך הזכוכית דומה למדורה, ולדעת השו"ע (תרע"א, ד) אינה נחשבת אפילו לא לנר אחד (כף החיים שם). ה. כיון שמשתמשים כל השנה בנורות החשמל אין בהם פרסום הנס (בית יצחק להגאון ר"א ספקטור זצ"ל).

ודעת הגר"ע יוסף זצ"ל, וכן בשו"ת באר משה (ח"ו קונטרס עלעקטריק סי' נ"ח) ובשו"ת ציץ אליעזר (א, כ), שבשעת הדחק גמורה, כשאין כל אמצעי אחר להדלקה, ידליקו בנורות חשמליות בלא ברכה, ויניחום במקום שאין שם נר חשמלי במשך השנה. ה. הדלקה בפנס או במצבר: דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (קונטרס הליכות והנהגות עמ' י"ד) והגר"צ אבא שאול זצ"ל (שו"ת אור לציון י"ח, י"ב) שבשעת הצורך במקום שאין שום אפשרות במה להדליק, עדיף להדליק בפנס או במצבר, המספיקים לפחות לחצי שעה, כיון שכל שיעור ההדלקה נמצא לפנינו. וצריך שהנורות יהיו מסודרים בצורת חנוכיה. וכן כתב מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל (הליכות שלמה ט"ו, ג), וזכורני שכן הורה מרן הגרש"ז זצ"ל לחברי בישיבת קול תורה, שטס לאוסטרליה בחנוכה, שידליק בפנסים קטנטנים במטוס, כמובן בלי ברכה, רק לפרסם הנס.

א. "כל נפ"ש נדלקת בחנוכה". נפש - נ'רות פ'תילות וש'מנים, כולם כשרים להדלקה (שו"ע תרע"ג, א), בשונה מנר שבת ש"אין מדליקין.. לא ב... ולא ב... ולא ב..." כי בשבת צריך נר שידלק יפה, שלא לבוא לידי הטיית הנר. ועל כן יש שבשבת חנוכה אינם אומרים פרק במה מדליקין וכו', שלא יראה שכבוד נרות החנוכה, כביכול, פחות מכבוד נר של שבת, והמשנה ברורה כתב לאומר. ב. מצווה מן המובחר להדליק בשמן זית בדומה להדלקת המקדש. ודעת הגר"ש אלישיב זצ"ל שלכתחילה אין להשתמש בשמן שאינו למאכל (קונטרס נרות חנוכה, תשס"ו), וכן דעת הגר"ח קנייבסקי שליט"א (דולה ומשקה, עמ' רל"ז) והגר"מ שטרנבוך שליט"א (קובץ קול מהיכל עמ' תקט"ו), אבל שמענו מפי הגר"ש זצ"ל שוודאי אין זה מעכב. ויש מתירים לכתחילה אף בשמן שאינו ראוי לאכילה כגון ב'שמן למאור' - חזון איש, כף החיים (תרע"ג, י"א) הגר"נ קרליץ זצ"ל (חוט שני חנוכה עמ' ש"ט ובעל 'קנה בשם' זצ"ל), וכן יש לדייק מלשון המ"ב (תרע"ג, ב).

ומצווה מן המובחר בפתילה מצמר גפן, אך כנ"ל, הכל כשר להדלקת החנוכיה. ויש מהדרים להחליף את הפתילות מדי יום, בדומה להדלקה שבמקדש, וכן מנהג חב"ד.

ג. פתיל צף - כשר, אעפ"י שהוא מצופה שעווה, מכל מקום, כיון שנשרף מיד, עיקר ההדלקה בשמן (דעת הגרש"ז אויערבך, הגר"ש אלישיב והגר"ש וואזנר זצ"ל). הערה: אין מדליקים בשמן שבקדושת שביעית, שהרי "אין לנו רשות להשתמש בהם".

ד. הדלקה בנרות חשמליים אסורה, מכמה סיבות: א. אור

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

**כעבור כמה שעות יהודה כבר בביתו, עיף ויגע לאחר הטיול.
הוא מתחיל לספר להוריו את כל מה שקרה שם באגם
האימתני כשדמעות שחרור והקלה חונקות את גרונו.
"רגע!" - אמו מחוויירה, נרגשת. "מתי כל זה קרה?" - -**

הקב"ה מקדים הודיה למכה

להיחלץ מן הביצה. אלא, שמעוצמת האחיזה הפתאומית, יהודה נופל ונזרק אל תוך האגם.

הכל היה ענין של רגעים. יהודה חש איך גופו צונח את אט לתוך הבולען האיום הזה, הביצה כבר מכסה חלק מרגליו. הוא הולך ושוקע בתוך הבוץ. באינסטינקט ראשוני הוא מנסה להוציא את הרגל, אך הביצה כמו מגנט רב עוצמה, מושכת אותו יותר ויותר והוא כבר מכוסה כולו עד מותניו בעיסה חומה ודביקה, עוד מעט ויעלם לגמרי. הוא מפעיל את כל כוחותיו ועושה מאמץ נואש לצאת, אך הביצה חזקה ממנו ומושכת אותו יותר ויותר, כעת הוא כבר שקוע בה כולו עד צווארו.

יהודה שולח מבט נואש ואומלל לשאול, שעומד במרחק ולא יכול להיכנס להצילו. מבט מתחנן שאומר 'אתה לא הולך להשאיר אותי פה, נכון?' אך שאול, אין באפשרותו לעשות כלום. והכל מתרחש בשניות ספורות. יהודה מבין שזהו, סופו קרוב והוא הולך להיפרד מהעולם. המחשבה שעולה בראשו היא: צריך לומר 'שמע ישראל'. הוא רוצה לומר זאת, אך מבין כי גם פיו מכוסה בבוץ. לכן הוא רק מכוון את מחשבתו 'שמע ישראל ה' אלוקיננו...'

ובמונסי, בבית נשות הקהילה, כשמסיימת הרבנית לומר את דבריה, פונות הנשים לומר ביחד נשמת כל חי, והרבנית אומרת: "גם אני רוצה לומר איתכן נשמת כל חי, גם אני רוצה להודות לבורא עולם.

"על מה? - לפני שש עשרה שנים שלח לי ה' את בני הצעיר יהודה. חיכינו לבן הזה לא מעט שנים. ואני חושבת שלא מספיק הודיתי לה' עליו, על הבחור המקסים הזה. מתעורר בי פתאום רצון חזק להודות על המתנה הזאת שה' חנן אותי."

והקבוצה מתחילה לומר בהתרגשות, בשמחה ובהודיה 'נשמת כל חי'.

ובינתיים הביצה הטובענית כבר מכסה את פיו לגמרי. יהודה נשאב לתוכה כאילו מישהו מושך אותו מטה מטה. אך אז, הוא רואה מזוית העין את שאול חברו נוטל מקל שהיה מונח שם באורח נס ומושיט לו. כנראה היה זה משוט של ספינה שנשכח שם בצד.

היה זה ביום שלישי בשעה ארבע אחר הצהרים. יהודה הצעיר לבית משפחת מורגנשטרן בעיצומו של טיול עם חבריו, טיול מטעם הישיבה בה הוא לומד. שמש חמימה ממריצה את המטיילים הצעירים והם פוסעים בחבורה אחת מלוכדת במסלול שלפניהם.

הנוף קסום ויפה, הרים בשלל גוונים וצבעים נישאים באופק ואגמים תכולים זורמים בשלוחה. מצב רוחם עליז ומרומם, והם מתקדמים בקצב מהיר. מדריך הטיולים צועד בראש ואחריו הנערים מפטפטים זה עם זה.

"יהודה", פונה שאול אל חברו הטוב, "תסתכל על האגם פה בצד, מה אתה אומר, שנתעכב פה קצת? נשכשך קצת את רגליים ואחר כך נשיג את הקבוצה?" "למה לא", נאות יהודה, והשנים נפרדים מהקבוצה בלא שמישהו מהצוות מבחין בכך.

הם מתקרבים לאגם, ושואל, חובב ההרפתקאות מכניס רגל לתוכו. המים הצוננים מקבלים את פניו וקוראים לו להעמיק יותר, אך אז, בשבריר של שניה קורה דבר מדהים. האגם כמו פוער את פיו ומתגלה כביצה עמוקה וטובענית. שאול מתחיל לשקוע פנימה. כהרף עין הוא קולט את הסכנה בה הוא נמצא, ובלי לחשוב הרבה הוא תופס בכל כוחו ביהודה חברו שנותר בחוץ.

כעשר דקות קודם לכן, בבית משפחת מורגנשטרן שבמונסי מצלצל הטלפון. הרבנית מורגנשטרן נענית לשיחה, על הקו אחת מנשות הקהילה המזמינה את הרבנית להשתתף בסעודה הודיה בה יאמרו כולם נשמת כל חי. "רצינו לבקש מהרבנית שתכבד אותנו בנוכחותה. כשהרבנית נמצאת איתנו האווירה הופכת לרצינית יותר וכל המפגש נראה אחרת."

הרבנית מעיפה מבט מתלבט בכיורים העמוסים ובדף המשימות שתכננה להיום, אבל מחליטה תוך רגע. "בעזרת ה' אבוא בעוד דקות ספורות". ואכן כעבור רגעים מספר נכנסה הרבנית והחלה כהרגלה לשאת דברי חיזוק בפני קבוצת הנשים שמולה.

נחזור ליהודה ושואל השוהים באותה שעה באותו אגם המתגלה כביצה. במאמץ אדיר שאול אווזו ביהודה ומצליח

ויגע לאחר הטיול. הוא יושב עם הוריו לאכול את ארוחת הערב, ומתחיל לספר להם את כל מה שקרה שם באגם האימנטי. הפעם דמעות חונקות את גרונו, דמעות של שחרור. "רגע", אמו מחוורה, נרגשת. "מתי כל זה קרה? מתי הכל קרה?!" וכשיהודה עונה לה, דמעות פורצות מעיניה. "מה?! זה... זה היה בזמן ש... בזמן סעודת ההודיה כשביקשתי להודות לה' על שנתן לנו אותך! הקב"ה הוא שהוציא אותך משם!".

'ארוממך ה' כי דיליתני... חייתני מיורדי בור'

(הרב חיים אברהם יאמניק, גיליון 'האמונה')

יהודה נאחז במקל, ופתאום... באופן שאין לו שום הסבר הגיוני, הוא מרגיש כמו על מדרגות נעות, גופו משתחרר ו... הוא בחוץ. בקלות עצומה הוא יוצא מן הביצה הישר אל זרועותיו של חברו. נעשה עמו נס הרבה מעבר לגדר הטבע. כדי למשות אדם השקוע בביצה דרושים לפחות שלושה גיבורים חסונים. וכאן, שאול הצנום הצליח למשות אותו בקלות מופלאה.

כעבר מספר שעות, בשעה 9:00 בערב יהודה כבר בביתו, עיף

לקראת שבת מלכתא

"לכאורה היו צריכים לשאול את יעקב אבינו: כל הגוף של עשו כבר בחוץ, על פי ההלכה הוא כבר בכור, ואתה עדיין מושך לו בעקב, מנסה להשיג אותו כדי להיות הבכור?! הרי זה כבר אבוד!..."

מתוך שיחת הגאון ר' יצחק דוד גרוסמן שליט"א רבה של 'מגדל העמק' שתופיע בעז"ה בגיליון 'לקראת שבת' פרשת מקץ

רשם: יעקב א. לוסטגמון

בעקב של עשיו בניסיון לעקוף אותו ולהיות הבכור, "לכאורה היו צריכים לשאול את יעקב אבינו ע"ה, הרי על פי ההלכה כשאחד מהתאומים הוציא את ראשו, הוא כבר מוגדר כבכור. וכאן, עשו הוציא לא רק את הראש, כל הגוף שלו כבר בחוץ, ואתה עדיין מושך לו בעקב, מנסה להשיג אותו כדי להיות הבכור? הרי זה כבר אבוד? זה בלתי אפשרי להפוך את התוצאה! "אבל יעקב אבינו מלמד אותנו כלל גדול, הסביר הרבי מלעלוב זיע"א. יעקב אבינו אומר: אני לא יודע אם זה יעזור או לא יעזור, אבל עכשי יש לי שתי אופציות: או להתייאש, או להמשיך ולהחזיק בעקב. אני לא מתייאש, אני עושה מה שאפשר. "בזכות זה שיעקב לא התייאש והמשיך לנסות גם כשכבר לא נותרו לו סיכויים, אמר הרבי מלעלוב, הוא זכה שעשו מכר לו את הבכורה בהמשך תמורת נזיד עדשים, נגד כל הסיכויים. "אותו הדבר בחינוך הילדים, וגם בחינוך שלנו עצמנו. אסור להתייאש. אנחנו צריכים לעשות את המוטל עלינו, ולעשות זאת בשמחה, עם סבלנות, ועם הרבה הרבה אהבה לכל ילד ובחור. אנחנו נעשה את שלנו, והקב"ה יעשה את שלו - וכשהקב"ה עושה את שלו, בטוחים אנו בתוצאה. היפלא מה' דבר?"

"כשמדברים על חינוך, ועל עניין 'המאור שבה מחזירים למוטב', חשוב לדעת שלא תמיד רואים תוצאות מיידיות. אבל אסור להתייאש. גם אם אנחנו רואים שההשקעה לא מניבה תוצאה מיידית, שהילד לא בדיוק רץ לבית המדרש ללמוד מהבוקר עד הלילה, אסור להתייאש. חייבים להמשיך ולהאמין בילד או בבחור, להמשיך לאהוב אותו, להשפיע עליו אהבה עד שהמאור שבתורה ייכנס בו ויחזירו למוטב.

"זה לימוד גדול שגם אותו אנחנו למדים מהנס של חנוכה. הרי בני חשמונאי טיהרו את בית המקדש ומצאו רק פח אחד קטן של שמן זית זך חתום בחותמו של כהן גדול. השמן מספיק רק ליום אחד, למה להם למהר ולהדליק את המנורה? אולי עדיף לחכות שבעה ימים ורק אז להדליק את המנורה, למחרת כבר יגיע השמן החדש וכך יישמר הרצף?"

"אבל לא! יש לך שמן? תדליק. אתה תעשה את המוטל עליך והקב"ה יעשה את השאר.

"שמעתי ווארט נפלא מאוד ממורי ורבי הרה"ק רבי משה מרדכי בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זצוק"ל, על הפסוק שנאמר בלידת יעקב ועשו, 'וידו אוחזת בעקב עשו', שיעקב אבינו החזיק

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בליל שבת, בסיום הסעודה, סיים האברך את המסכת ברוב תרועה, ופנה להוציא את הממתקים שהחביא בארון החשמל לכבוד הסיום. והנה, הפתעה...

כוחה של דוגמה אישית | נקודה למחשבה - הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

ב'קובץ המועדים' של 'מכון ירושלים' הובא כתב ידו של רבי יצחק סגי-נהור, בנו של רבינו הראב"ד ז"ל, השואל שאם נאמר בגמרא (שבת כג, ב) ש'הרגיל בנר הווין ליה בנים תלמידי חכמים', אם כן מדוע אין לכולם בנים תלמידי חכמים, והרי כולם זהירים בהדלקת נר שבת ונר חנוכה?

הגאון בעל שו"ת שבות יעקב, בספרו עיון יעקב שואל גם הוא שאלה זו, מדוע לא כולם זוכים לבנים תלמידי חכמים, כאשר כולנו מדקדקים בהדלקת נר שבת ונר חנוכה, והוא מייסד יסוד חינוכי נפלא, ואלו דבריו: "ואי לא דמסתפינא הייתי אומר, דקאי הרגיל בנר כדי שבני ביתו יכולים ללמוד בלילה אצל הנר, הויין ליה בנים תלמידי חכמים".

כוונת דבריו הם ש'הרגיל בנר' היינו שהאדם רגיל להדליק נרות בביתו ולעסוק בתורה למול הנרות, ולאפשר גם לבני ביתו ללמוד תורה לאור הנרות ללא הפרעה. כשהאב נותן דוגמה אישית של חשקת התורה והתמדתה ומפזר ממון לצורך קניית נרות, שיאירו בבית כדי שהוא ובניו ילמדו תורה, זוכה הוא שבניו רואים שהתורה הקדושה חשובה לו מכל והם עצמם גדלים לתלמידי חכמים. יתכן שזוהי גם כן כוונת המאירי, שכתב שדוקא אלו שמקיימים מצוות בדרך של חיבוב מצוה, זוכים לבנים תלמידי חכמים, כי הם מראים במעשיהם דוגמה אישית נפלאה לבניהם, מה חשוב להם בחיים ומה הם מחבבים באמת. הבנים רואים, קולטים ומיישמים הלכה למעשה.

כולם מדברים גבוהה גבוהה, אבל לא בדיבורים בלבד מחדירים את התורה ושמחת המצוות בלב הילד, אלא בעיקר על ידי מעשים והתנהגות אישית. הדוגמה האישית היא הרבי והר"מ הטובים ביותר. אם אבא מדבר על חשקת התורה והוא עצמו לא חושק בה. אם הר"מ מדבר על התמדה ורציפות התורה והוא עצמו עסוק באלף ואחד עניינים בכל ההפסקות או ב'סדרים', הוא לא יצליח להחדיר את כל הדיבורים הגבוהים והמאד חשובים על התמדת וחשקת התורה.

מספר הגאון רבי שמעון גלאי שליט"א: "כשהייתי ילד כבן תשע, אבא רצה פעם ללמוד אתנו, אבל בבית לא היה מקום ללמוד ביישוב הדעת וגם לא היו מספיק ספרים, אז הוא לקח אותנו לבית הכנסת בצהרי יום חול. כשהגענו לבית הכנסת גילינו שהדלת נעולה.

"מה עושה ילד בן תשע כשהוא מגלה שאי אפשר ללמוד? שש

מעשה שאירע בשבת שעברה ושמעתיו מבעל המעשה: אברך כולל מתמיד וטוב התרגש, כמו כולנו, מסיומי הש"ס שערכו רבבות יהודים במסגרת ה'דף היומי' בחודש טבת אשתקד. הוא רצה ללמוד גם כן דף גמרא ליום, אך היו לו סדרי לימוד קבועים בכלל, כשהוא מקיף סוגיות בעיון, עם הראשונים והאחרונים. בסדר שלישי ורביעי לומד הוא בכלל הלכה וכובש חלקי טור ושולחן ערוך. כיצד יכניס לימוד של דף גמרא נוסף בסדר יומו הצפוף?

החליט האברך שאת כל דפי ה'דף היומי' של השבוע, הוא ילמד בשבת. ואכן, כך עשה. הוא התיישב אחרי הסעודות בשבת, השתדל לנצל כל רגע פנוי בשבתות, התאמץ מאד מאד והספיק את כל 7 דפי השבוע עד מוצ"ש.

במסכתות ברכות ושבת הוא הדביק נפלא את הקצב ואף היו לו 'רזרבות' של דפים. אלו מסכתות שלמד פעמים רבות והיה לו קל ללמוד אותם. ואז הגיעה מסכת עירובין, והקושי היה גדול. היו שבתות של ראש השנה וסוכות. ובכלל, עירובין צריכה הרבה ישוב הדעת, הכרה חשבונאית-הנדסית. האברך ישב בכל שבת שעות על גבי שעות, עיין כל הזמן בספרי ציורים וטבלאות של 'מאורות הדף היומי', השתמש בחומרי עזר שונים, אך הוא לא אמר נואש. דף הצטרף לדף ולבסוף הודיע בחגיגות למשפחתו: "מגיע לי מזל טוב! בשבת הקרובה נעשה 'סיום' על עירובין!".

ביום שישי רכש האברך ממתקים ל'סיום'. בליל שבת, בסיום הסעודה, סיים את המסכת ברוב תרועה והוציא את הממתקים שהחביא ב'ארון חשמל' לכבוד ה'סיום'. ואז הוציאה רעייתו עוגה ענקית ומפוארת "לכבוד הסיום" ועוד ערימת ממתקים משלה. הבן מהישיבה קטנה הלך לחדרו ושלף מארון הבגדים שקית מלאה בממתקים שקנה בעצמו. ורגע, גם הבת מהסמינר הלכה לחדרה והביאה תופינים וממתקים שהכינה וקנתה.

"מה קרה הפעם?" שאל האברך המופתע.
"ראינו שכל כך השקעת. כל כך התאמצת. אז צריך לשמוח."
"ראיתי איך אתה יושב בשעות מאוחרות בליל שבת. לפעמים נרדמת מרוב עייפות. ואז שוב פעם התעוררת והתחלת לקרוא את הגמרא בקול גדול, כדי שלא תירדם שוב. אז לקחתי את הכסף שקיבלתי מדמי כיס ומכל מיני מבחנים על בקיאות, וקניתי משהו, כדי להשתתף בעצמי ב'סיום' ולשמוח איתך", אמר בנו הצעיר...

היינו צועדים בלאט בשעה שלוש בלילה לעבר צריפו של מרן הגראי"ל, שהיה גם הוא, כביתו ברחוב חזו"א, צנוע וסגפני, החצר שסביבו היתה זרועה קוצים ודרדרים, והיינו מפלסים דרך בין הקוצים בשקט כדי להביט בו. כשהיינו מגיעים לחלון הייתה דמותו של מרן הגראי"ל נשקפת, רכונה על שולחן מלא ספרים, מוחו מרוכז, שקט מתוח שרר בחדר, ומרן פותח ספר זה ומעיין בספר אחר, כולו אחוז שרעפים

"המחזה הקבוע החדיר בנו יראת רוממות גדולה מדמותו הקדושה כמחנך. הוא היה נראה לנו כאיש אלוקים, נחבא אל הכלים, שעובד את קונו ועמל בתורתו באיזה צריף בכפר סבא. לכן הוא לא נדרש לשמור עלינו והיינו סרים למרותו גם אם לא היה משגיח עלינו. זוהי כוחה הכביר של דוגמה אישית".

חנוכה הם ימים מיוחדים להנחלת דוגמה אישית שלנו, ההורים. לשמוח באמת בשמחת המצוה. לדקדק באמת בכל פרטי ההלכות וללמוד, בבית עצמו, בכל ימי ה'יומי דפגרא' שבימים אלו. אי אפשר לרמות את הילדים בהצגות שמן השפה ולחוץ. הילדים מבחינים באמת האם חשוב לאבא מנת הלאטקעס' או הסוגיא בה הוא עסוק כעת, היציאה החוצה ל'איזה מקום' או הדלקת נרות החנוכה מתוך דקדוק ומתוך שמחה מתפרצת על כי "לעשות רצונך, אלוקי, חפצתי"...

ושמח... אבל אבא לא אמר לנו כלום, הוא פשוט התחיל להקיף את בית המדרש ומצא חלון אחד שנשאר פתוח. בלי אומר ודברים הוא השתחל מהחלון וקפץ פנימה, כשאנחנו באים כמובן אחריו. מה נצרב לנו בזיכרון מהמעשה הקטנטן הזה, שלקח כמה שניות בסך הכל? שאבא קופץ מהחלון כדי ללמוד תורה!".

ביום חמישי שעבר ציינו כולנו בגעגוע עמוק את יום זכרונו השלישי של רבינו מרן בעל איילת השחר זיע"א. אם אנו חפצים בדוגמה מעשית כיצד הדוגמה האישית של המחנך משפיעה על תלמידיו לבלי הכר, נוכל לקחתה מהסיפור הבא:

אחד מתלמידי מרן זצוק"ל בכפר סבא, שלימים הפך בעצמו למחנך דגול, שאל פעם את תלמידיו: "אם לא הייתי מסתכל ומשגיח עליכם, כיצד הייתם נוהגים?", והשיבו: "היינו נמלטים ומשתמטים מהשיעור ובורחים לכל עבר". אמר להם המחנך: "כשלמדנו בישיבת כפר סבא היינו שובבים לא פחות מכם, ובכל זאת לא העזנו לזוז ממקומנו, אף שידענו שאם נצא מרן לא יחוש בכך, משום שהיה נוהג להסתכל על הגמרא ולא על התלמידים. ומדוע? כי הוא היה דוגמה נוראת הוד.

"מידי ליל שישי, כאשר היינו מסיימים את ה'משמר' בלימוד,

קול העם

"הייתי בהלם. מה קורה לזו?! למה הוא עושה לי את זה? ואז נזכרתי בסגולה של מרן הגר"ח קניבסקי, שאם פוגעים באדם והוא שותק זה זמן מסוגל. אמרתי ליושבים לצדי: מי שרוצה ברכה יכול לבוא אלי..."

לך, אתה תוקע אותנו! איזה אגואיסט!" ועוד אי אלו מילות גנאי מביישות. אדגיש שמדובר באברך חשוב שלומד ברצינות. הייתי בהלם. מה קורה לזו? למה הוא עושה לי את זה? הרי הוא יודע שאני לא מתפלל בכולל מנחה, כבר שנה וחצי שאני נוהג כך. אבל שתקתי. "תולה ארץ על בלימה".

ואז נזכרתי בסגולה שאמר הגר"ח קניבסקי, שאם פוגעים באדם והוא לא עונה זה זמן מסוגל, ואמרתי ליושבים לצדי: מי שרוצה ברכה יכול לבוא אלי... האברך הפוגע שמע את זה וכעס והוסיף עוד לבייש אותי, ואני שתקתי, עצמתי את העיניים והתפללתי לה' שיזכה אותי בפרי בטן.

כשהגעתי לסדר ב', אותו אברך לא הסתכל עלי כלל, כנראה שהוא מאוד התבייש. בערב התקשרתי אליו ושאלתי אותו: למה עשית לי את זה? והוא מספר לי שהבת שלו חולה מאוד, היא מאושפזת בב"ח מזה שלושה ימים, והוא אין לו יום ולא לילה, הוא לא ישן על מיטה כבר שלושה ימים, ומגיע לכולל בכוחותיו

מעשה שסיפר לנו אברך חשוב (הובא במשנתה של תורה ויגש תשע"ד): לאחר נישואי למדתי בכולל מצומצם שמנה כ-15 אברכים, ומכיון שהכולל היה רחוק מביתי מרחק נסיעה, לא הייתי מתפלל בכולל מנחה, שהתחילה בשעה 1.20 וזאת כדי להספיק להיות בבית, לאכול משהו, להניח את הראש קצת ולחזור לסדר ב' שהתחיל בשעה 3.00, ולכן הייתי מתפלל מאוחר יותר לפני השקיעה. כך נהגתי מטעם זה ומעוד כמה טעמים שאכמ"ל.

לאחר כשנתיים מנישואי ועדיין לא נפקדתי בזרע של קיימא, אירע בכולל מקרה מחריד. לפני סיום סדר א' נשארו בכולל עשרה אברכים ואני בתוכם, כך שאם אני הולך ספק אם יהיה להם מנין, אבל אני כהרגלי לא רציתי להישאר למנחה, מחמת הטעמים הנ"ל.

והנה לפתע ניגש אלי אברך ומבקש ממני להישאר למנחה. ענית לו בשלילה; מה יום מיומיים, איני יכול להישאר. ואז... הוא פתח את פיו והתחיל לצעוק עלי: "איזה חוסר התחשבות! תתבייש

על ישועתו הגדולה עמי ועל חסדיו הגדולים שעשה עמנו בכל יום תמיד.

אה... ועוד פרט חשוב מאוד: באותו יום לאחר שאותו אברך פגע בך, בתו חזרה הביתה בריאה... כנראה הסתיימה לה השליחות!! שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו.

(הרב פנחס זרביב שליט"א, 'למעשה')

האחרונים, וכשקרה מה שקרה פתאום היתה לו התפרצות נוראה שהוא לא יכול היה לעצור אותה, והוא ממש מתבייש על מה שקרה ומבקש את סליחתו. אמרתי לו שאני סולח לו בלב שלם והמשכנו להיות חברים כבעבר.

לפני שבועיים, לאחר תשעה חודשים מאותו יום, בחסדי ה' אני מחזיק בזרועותי את בני בכורי, ילד בריא ושלם, מודה לה'

סגולות וישועות

כאשר סיפרו להרה"ק מריבניץ' מה שאירע לתינוק הזה, החל מיד להביט בחזקה בנרות ואח"כ הביט בעיניים יוקדות על התינוק, וחוזר חלילה, כך במשך עשרים דקות. ואז הכריז ואמר...

סגולת ההבטה בנרות חנוכה, והכוח המיוחד בנר רביעי של חנוכה

תינוק בידיו, והיתה ניכרת דאגה גדולה על פניו. ומעשה שהיה כך היה - תינוק זה נולד לו לפני כמה חדשים קודם זמנו, על כן הניחוהו באינקובטור. והנה, מדרכי הרפואה להניח מנורה המאירה באור חזק וחם כדי לחמם את הוולד, אך חשש סכנה יש בדבר שמא האור הגדול יסמא את עיניו, על כן מניחים רטייה לכסות את העיניים לבל ינזקו. אכן מאת ה' היתה זאת שנפל הכיסוי ונתעוור התינוק בשתי העיניים רח"ל.

כאשר הבחין בו הרה"ק הבין כי הוא בצרה גדולה ושאל עליו, וסיפרו לו מה שאירע לו ל"ע. מיד החל הרה"ק להביט בחזקה בנרות ואח"כ הביט בעיניים יוקדות על התינוק, וחזר הדבר ונשנה כשהוא מביט בנרות ובתינוק וחוזר חלילה, עד שלאחר עשרים דקות הכריז הרה"ק: "הודו לה', התינוק כבר רואה בעינו הימנית". שוב המשיך בעבודתו הקדושה, כשהוא מביט בנרות ובעיני התינוק חליפות, עד שאמר: "עתה עדיין אינו רואה בעין השמאלית, אבל בעזהש"ת יראה בה בעתיד". ומסיים אותו עד ראייה לנס המופלא שהתחולל ברוב עם, כי לאחר עשרים שנה קיבל הזמנה לחתונה של אותו 'תינוק' (וכן קיבלו גם שאר הנוכחים באותו מעמד), להודות ולהלל על שרואה כאחד האדם.

פשיטא שאין לנו שייכות למדרגות הנשגבות של הרה"ק מריבניץ, אך ללמדנו על גודל הניסים והנפלאות הנעשים על ידי ההבטה בנרות חנוכה, ועל כוחם הגדול להאיר כל 'מחשכים', לפקוח עיניים עוורות כל אחד ואחד בשלו, ולסלק כל עקמימות שבעין...

(באר הפרשה)

כתב הרה"ק ה'שמח ישראל' (אות כח), כי המידה הרביעית [מ"ג מידות של רחמים, המאירה ביום רביעי של חנוכה] לפי דעת האר"י היא 'ארך' (כי 'ארך אפיים' מחולק לב' מידות), ורומז לרפואה, כמו שאומרים 'והעלה ארוכה ומרפא', וכן 'כי הוא חיך ואורך ימיו' (דברים ל כ), וכלשונו: "ויוכל להמשיך רפואה לכל תחלואיו ולנגעי נפשו ולטהר המח", עיי"ש עוד.

אמנם, גם בכל ימי החנוכה ישנה סגולה מיוחדת לרפואת הגוף והנפש על ידי ההבטה בנרות החנוכה. וכן אמר הרה"ק ה'דברי חיים' ז"ע, שמהלשון שאנו אומרים 'אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם', נראה ש'לראותם' הוא כמין השתמשות (ורק השתמשות זו מותרת), כמו רופאי הנפשות שמביטים בעינו של אדם ומשם יבינו מהותו ומצבו של החולה, גם דרכי רפואתו יבינו מההבטה בעיניו, והכי נמי על ידי ההבטה 'באישון עינו' על הנרות חנוכה, אפשר לו לזכות לרפואת הנפש והנשמה על ידי שישאב אל תוכו מקדושת הנרות.

סיפר הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ז"ע, שפעם הזכירו לפני הרה"ק בעל ה'אוהב ישראל' מאפטא ז"ע איש שהיה שקוע במרה שחורה ובעצבות, והורה לו הרה"ק מאפטא שיביט ויסתכל בנרות חנוכה, ואכן אחר שעשה כן יצא הלה מכל מיצריו (הובא בבית ישראל לחנוכה ד"ה שמעתי).

מעשה נורא שמעתי מאחד שהיה באותו מעמד נשגב: פעם אחת שהה הרה"ק מריבניץ ז"ע בימות החנוכה בלוס אנג'לס. בין הבאים לחזות בעבודת הקודש של הדלקת הנרות הגיע יהודי עם

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

האם מותר לספר דבר שאינו גנות ברורה אלא יש לו פנים לכאן ולכאן?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

אומר זאת בלשון שמשמע לשני פנים, ואינו נוטה לצד אחד יותר מהשני [והשומע אינו איש נרגן וכדומה].
ויש לדון מדוע לא הביא ה'חפץ חיים' ספק זה גם בהלכות לשון הרע - האם מותר לספר דבר שיש לו פנים לכאן ולכאן. ב'ביאורים ומוספים' מביאים כי יש שכתב (נתיבות חיים) שייתכן שרק ברכילות יש צד שאסור, משום שמספר זאת לאדם שעליו נאמרו הדברים והם נוגעים לו אישית, ולכן יש חשש שיפרש זאת לגנאי יותר מאשר לשבח, משא"כ בלשון הרע, שמספר לאדם אחר, אין חשש כזה. מאידך, ייתכן שהספק שייך באמת גם לגבי לשון הרע כמו ברכילות, אלא שהח"ח הזכירו רק כאן.

בכלל ב' מהלכות רכילות סעיף ב', אנו למדים על אופן בו אדם מספר לחברו מה שאמר עליו פלוני, אולם בדברים שאמר אותו פלוני אין משמעות ברורה של גנות, אלא ניתן לפרשם גם אחרת. כותב ה'חפץ חיים', כי אם האדם מספר את הדברים באופן שמשמע מדבריו שכוונת פלוני היתה לגנות - בוודאי אסור. אמנם, גם אם הוא אומר זאת באופן שמשמע ממנו שכוונת פלוני לא היתה לגנות - בכל זאת, אם הוא מכיר בחברו שהוא איש נרגן - דהיינו שהוא תמיד דן את חברו לכף חובה, וכל מה שהוא עושה או מדבר, הוא בטוח שהתכוון נגדו, או שיש קצת שנאה ביניהם - גם כן אסור. ובהגה"ה מסתפק ה'חפץ חיים' מה הדין באופן שהמספר

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מדוע התעקש הגרי"ש אלישיב זצ"ל ללכת לשמחת הבר-המצוה של בנו של הרב לופוליאנסקי?

פסחים כג

"מלכלב תשליכון אותו"

חצי שנה לאחר שעבר הגרי"ש אלישיב ניתוח מסוכך ביותר והיה בחולשה גדולה עד שלא יצא אפילו לשמחות של המשפחה הקרובה ביותר, הגיע לבקרו הרב אורי לופוליאנסקי, עם הזמנה לבר מצוה לבנו, לקבלת ברכה לקראת בר המצוה. אמר לו הגרי"ש: "ברכה אתן לך, אבל אתה יודע שאני לא יוצא לשמחות אפילו של הקרובים ביותר, אני מצטער מאוד". ענה לו הרב לופוליאנסקי: "לרגע אחד לא באתי לבקש שהרב יבוא, אני רק חפץ בברכה!". מרן זצוק"ל בירכו והוא עזב את הבית.

הגיע יום בר המצוה, והגרי"ש אלישיב אומר למשפחה: "הולכים". אמרו לו: "מה הולכים?" אמר: "יש בר מצוה, הולכים!" שאלו: "הרב הרי בקושי יכול לזוז מהמיטה, לקרובים ביותר הרב לא הולך, ולבר מצוה הולך?" אמר הגרי"ש: "כן, אני חייב ללכת, כיוון שאני חייב לו הכרת הטוב!".

"איזו הכרת הטוב?", שאלו. והשיב: "יש לו הרי ארגון שנקרא 'יד שרה', שהשאל לי מיטה שאני יכול לשכב עליה, וגם ההליכון שאני הולך עמו הוא של 'יד שרה', אני חייב לו הכרת הטוב"... אמרו לו: "שתי תשובות בדבר: א. היה כדאי לו להקים את כל הארגון ולו רק כדי שהרב ישתמש פעם אחת במיטה ובהליכון. אם כן, הרב אינו חב לו הכרת הטוב. ב. הרב הרי עשה אותו לראש עיריית ירושלים, וודאי שהוא חייב לרב הרבה יותר ממה שהרב חייב לו". אמר הגרי"ש: "הכרת הטוב איננה תשלום עבור הטובה שפלוני עשה לי. אם היה זה תשלום, היו צריכים באמת לדון מי עשה למי יותר כדי לדעת מי חייב למי. הכרת הטוב זו מידה שאדם צריך לרכוש לעצמו, בין שאר המידות הטובות שצריך לרכוש. אם כן, כאשר הוא עשה לי טובה אני חייב להכיר לו טובה!".

(מתוך הספר - 'סברי מרינן')

על הפסוק "ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו" (כב ל) מביא רש"י את המדרש (ילקוט שמעוני שמות רמז קפז): "לימדך הכתוב שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, שנאמר לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו, אמר הקב"ה, תנו לו שכרו". מכח הכרת טובה לכלב על שחרץ לשונו חייבה התורה לתת לכלב טובת הנאה, להשליך לפניו את הנבלה. וזאת היות וטבע הכלבים לנבוח, כמבואר בגמרא (ב"ק ס): "כלבים בוכים, מלאך המות בא לעיר. כלבים משחקים, אליהו הנביא בא לעיר", שהכלב ניחון בחוש טבעי לנבוח כשמלאך המות נמצא בעיר, ובעת מכת בכורות עשה הקב"ה נס שהקהה חוש זה והכלבים לא חרצו לשונם, כדי שלא להקהות ולהמעית את רושם הנס הגדול.

הגה"צ רבי חיים פרידלנדר שואל, הרי מכת בכורות היתה שיא ופסגת מכות מצרים, בה ראו כולם בחוש את גילוי השכינה, כאשר לא היה בית אחד בכל מצרים שלא היה בו מת, וכמה כבר היה מגרע מעוצמת הנס ומפחית את קידוש השם הגדול אם הכלבים היו נובחים? ועוד, הלא התנהגותם של הכלבים לא נבעה מכח הבחירה, אלא שהשי"ת שינה את טבעם שלא ינבחו, ואם כן מדוע מגיע להם הכרת הטוב נצחית על כך?

אלא, כיון שעל ידם ובאמצעותם נעשה נס זה שלא נתמעט משהו שבמשהו מגילוי שכינה, לכן נצטוינו שלא לקפח את שכרם, ולנצח נצחים להשליך להם את בשר הנבלה. וללמדנו עד כמה החובה להכיר טובה עבור כל טובה שקיבלנו, אפילו אם באה רק בדרך אגב ובלי התאמצות ובחירה, בכל זאת אין זה פוטר מחובת הכרת הטוב.

(שפתי חיים - מידות ח"א עמ' שסא)

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 2/10

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/11

הרב **אליה אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1 3 1

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

באיזה מקרה מפקירים בית הדין תוצרת של מלאכה שנעשתה בחול המועד?

ובכך העלה את ערכו של החפץ - הזוכה בחפץ מן ההפקר, זוכה רק בערך שנוסף בו על ידי עשיית המלאכה האסורה. וכן במקרה שהשאיר בכוונה תחילה עשיית מלאכה ב'דבר האבד' לימי חול המועד (ראה תקציר לאתמול) - בית הדין קונסים אותו בהפקרת התוצר של מלאכתו.

[שו"ע תקלה, ו, משנ"ב טז, יח, ושעה"צ ה; ביאורים ומוספים דרשו, 11]

העושה בחול המועד מלאכה אסורה, או פעולה שיש בה טירחה ולכן אסורה למרות שאין בה מלאכה - בית הדין קונסים אותו בהפקרת התוצר, או הרווח, של המלאכה או הטירחה, וכל אדם רשאי לזכות בו.

ויש מפוסקי זמננו שפירשו, כי בית הדין אינם מפקירים את כל החפץ שבו נעשתה המלאכה, אלא את החלק שנוסף בו על ידי האיסור; וכגון: בעל מלאכה שתיקן חפץ מסוים בימי חול המועד,

באיזה מקרה מותר לעשות מלאכה ב'דבר האבד' למרות שהושארה בכוונה תחילה לחול המועד?

ויתרה מזו, אם השאיר את המלאכה לימי חול המועד, ומת בטרם הספיק לעשותה - רשאים יורשיו לעשותה בימי חול המועד על פי דיני 'דבר האבד'. ומי שעשה בחול המועד מלאכה האסורה אשר אינה 'דבר האבד' - יש אומרים שבאופן זה הקנס חל גם על היורשים; אך להלכה, אף באופן זה אין הקנס חל היורשים.

[שו"ע תקלה, ו, משנ"ב טו, כ רכא, וביה"ל ד"ה אם; ביאורים ומוספים דרשו, 12]

בהמשך לאמור: מי שהשאיר בכוונה תחילה עשיית מלאכה ב'דבר האבד' לימי חול המועד - בין הדין קונסים אותו בהפקרת התוצר של המלאכה. אולם, לפני שהפקירוה, אסור לקחתה מרשות הבעלים או להשתמש בה.

וכמו כן, הקנס הוא רק לעושה המלאכה עצמו, ולא ליורשיו; ולכן, אם מת בטרם הפקירו את מלאכתו, הריהי שייכת ליורשיו, ובית הדין לא מפקירים אותה.

האם מותר לקרוא עיתון שהודפס באיסור בימי חול המועד?

ויש אומרים שכך הדין גם בנוגע למלאכה האסורה בחול המועד - שאסור ליהנות ממלאכה שנעשתה בו באיסור, עד למוצאי החג. ולכן, לדוגמה, אסור לקרוא בימי חול המועד עיתון שהודפס בהם באיסור. ולעושה המלאכה עצמו, אסור לכלל הדעות ליהנות מהמלאכה (לפחות) עד למוצאי החג.

[משנ"ב תקלה, טז, וביה"ל ו, ד"ה אם; ביאורים ומוספים דרשו, 13, וראה עוד שם; שו"ע שיח, א, משנ"ב ד-ה, וביה"ל ד"ה המבשל]

ישראל שעשה מלאכה דאורייתא בשבת במזיד - קנסוהו חכמינו ז"ל שלא יִהנה מהתוצר של המלאכה לעולם; ויש אומרים שכל מי שהמלאכה נעשתה עבורו, נכלל בקנס זה. וגם לאחרים, אסור ליהנות מהמלאכה עד למוצאי שבת. ואם עשה מלאכה דרבנן במזיד, או מלאכה דאורייתא בשוגג - אסור לו ולאחרים ליהנות ממנה בשבת, אך במוצאי שבת מותר אף לו ליהנות ממנה.

* מלאכה שמותר לעשותה בחול המועד, מחמת צורך המועד, או 'דבר האבד', אסור להניח את עשייתה בכוונה תחילה לחול המועד. ועם זאת, אין חובה לרכוש את כל מוצרי המזון הנצרכים לחג לפני החג, וכל שכן שאין חובה להכין את כל מאכלי החג לפני החג. וכמו כן, כל מלאכה שהדרך לעשותה בסמוך לשימוש בה, אין צורך לעשותה לפני החג.
* מקום עבודה שבו ימי החופשה מוגבלים למספר מסוים בכל שנה, אך לעובד יש אפשרות לבחור באילו ימים יממש את זכותו לחופשה - דנים הפוסקים אם העובד מחויב לבחור דווקא בימי חול המועד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להשתמש במקלף ביום טוב?

המאכלים בערב יום טוב. ואף שהברירה מותרת גם באמצעות כלי, אסור לעשותה באמצעות כלים המיועדים לברירת כמויות גדולה לצורך תקופה ארוכה - ואף אם לא היה ניתן לעשותה בערב יום טוב - כיון שהדבר נראה כעשיית מלאכה ביום טוב לצורך ימות החול. ומקלף - מותר לקלף באמצעותו ביום טוב, מכיון שאינו נחשב לכלי המיועד לברירת כמויות גדולות.

[שו"ע תקי, ב, משנ"ב ז, וביה"ל ד"ה אם; ביאורים ומוספים דרשו, 6 ו'10; וראה ישרון יב, עמ' תתמז]

כפי שלמדנו, מלאכת 'בורר', מותרת ביום טוב לצורך 'אוכל נפש'. ולכן, מותר אף להוציא פסולת מתוך האוכל, באמצעות כלי המיועד לברירה, ואף שלא בסמוך לאכילה.

אולם, במקרה שהיה ניתן לעשות זאת בערב יום טוב - לדעת הרמ"א, יש לעשות שינוי כלשהו מצורת הברירה הרגילה, כיון שלדעתו, מלאכת אוכל נפש שהיה ניתן לעשותה בערב יום טוב, אין לעשותה ביום טוב כרגיל, כדי שלא יבואו להשאיר את עשיית כל המלאכות לצורך אוכל נפש ביום טוב עצמו, ולא יכינו את

הלוח היומי

כ"ח בכסלו | רבי חזקיהו ב"ר דוד די-סילוזה זצ"ל, בעל פרי חדש, מים חיים ועוד.

יארצייט:

- תנ"ח: רבי חזקיהו ב"ר דוד די-סילוזה זצ"ל, בעל פרי חדש, מים חיים ועוד. (וי"א בכ"ט)
- תקכ"ה: רבי אברהם מיוחס זצ"ל, אב"ד קושטא, בעל שדה הארץ.
- תקמ"ז: רבי עוזיאל ב"ר צבי מייזליש זצ"ל, בעל תפארת עוזיאל.
- תקצ"ז: רבי שלמה משה ב"ר אליעזר סוזין זצ"ל, הראשון לציון.
- תרנ"ב: רבי יהושע אהרן צבי ב"ר משה ויינברגר זצ"ל, אב"ד מרגיטה, בעל שו"ת מהריא"ץ ועוד.
- תרנ"ז: רבי יעקב ב"ר זאב וולף טננבוים זצ"ל, בעל שמן אפרסמון, נהרי אפרסמון.
- תרע"ה: רבי יהושע ב"ר משה שמואל בריסק זצ"ל, אב"ד דאדא.
- תרפ"ז: רבי ברוך דוד ב"ר מרדכי דב טווערסקי זצ"ל, מקלינקוביץ, בעל ויברך דוד.
- תשס"ח: רבי יחיאל אברהם ב"ר בנימין יהושע זילבר זצ"ל, בעל בירור הלכה.

מתנות גדולות מהשי"ת

הגה"צ רבי דב יפה אמר: למרות שאנו אומרים את תפילת "על הניסים" שמונה ימים, וכמה פעמים ביום, וכן את תפילת ההלל, חשוב מאוד לומר זאת בשמחה ובהתלהבות גדולה, הרי אלו מתנות גדולות שה' נתן לנו.

(דברי מוסר להגר"ד יפה - חנוכה עמ' לב).

נשתדל בעת אמירת "הלל" ו"על הניסים" לאזמרם בשמחה מתוך תחושת הודאה להשי"ת על כל טובותיו עמנו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il